

ОДБОР ЗА ОБНОВУ ЦРКВЕ СВ. НИКОЛЕ, СЕЛО ГЛАВАТИ (ДОЊИ ГРБАЉ)

ЦРКВА СВЕТОГ НИКОЛЕ

ГЛАВАТИ / ДОЊИ ГРБАЉ / КОТОР

22. мај 2011. године Господње

Одбор за обнову цркве Св. Николе,
село Главати (Доњи Грбаљ)

ЦРКВА Св. НИКОЛЕ

ГЛАВАТИ
ДОЊИ ГРБАЉ, КОТОР

Село Главати са црквом Светог Николе, Доњи Грбаљ

На дан Преноса моштију Св. Николе
(Прољећни Никољдан)

22. мај 2011.

ЦРКВА Св. НИКОЛЕ – ГЛАВАТИ

ДОЊИ ГРБАЉ, КОТОР

Грбаљ, природна и духовна оаза, коју граниче, урбани центри Котор, Тиват и Будва, протеже се испод падина Ловћена према мору. Природна, зато што обједињује јединствен спој питоме и плодне приморске и континенталне вегетације, а сакрална, јер је испуњена преко шездесет православних богомоља које су на овом географском подручју подизане у славу Богу почев од раног средњег вијека, па до данас. Како наводи М. Црногорчевић: „Колико је бокељских општина, нема ни једне, да би имала, сразмерно толико цркава као Грбаљ. На простору који се протеже од Тројица до Топлиша са једне, а с Ловћенских и Коловирских обронака до морске обале са друге стране, има их преко педесет. Оне су зидане под Немањићима и Балшићима, Црнојевићима и Петровић-Његошима, али су најважнији споменици од старина махом пропали.“ (Цркве у Грбљу, Задар 1902.). Једна од њих је и, некада саборна, а данас гробљанска, црква посвећена Св. Николи, прецизније, Преносу моштију Св. Николе (22. мај) у селу Главати у Доњем Грбљу. Поред ове, у Грбљу је још б црква посвећено Св. Николи.

Предање говори да је у Грбљу, поред данас „живог“, манастира Подластва, постојало још пет манастира који се помињу у записима и легендама, а чије се рушевине и данас називу. То су манастири: Св. Андрија у Кримиовицама, Св. Стефан у Врановићима, Св. Никола у Бигови, Св. Неђеља у Пријерадима и Св. Амос у Загори.

Грбаљ су чиниле тзв. „петоселице“, односно четири регије од по пет села које су имале књажеве.

Црква Светог Николе, након обнове 2011. године

Смјештено у приобалном, крајње источном дијелу Доњег Грбља, које према Будви граничи плажама Јаз и Трстено, Главати представљају типично приморско село, збијеног типа, а припада петоселици коју чине још и села: Загора, Вишњево, Кримовице и Ковачи.

У средишту ове петоселице налази се брежуљак Савина Главца на коме је, у „давна времена“ (претпоставља се у XIII вијеку), саграђен саборни храм и посвећен Св. Сави, као културна и вјерска база свих ових пет села, који је ову функцију задржао до краја Другог свјетског рата.

Поред овог, архитектонски ријетко занимљивог саборног храма, свако од наведених села духовно оплемењују бројне сеоске, најчешће гробљанске цркве, посвећене истакнутим светитељима из пребогате хришћанске историје (Кримовице – Св. Андрија, Св. Вартоломеј, Св. Никола, Риза Богородице и Св. Архиђакон Стефан; Загора – Св. Илија (двје цркве), Св. Теодор Тирон и Св. Василије; Вишњева – Успења Богородице и Св. Срђ; Главати – Св. Ђорђе и Св. Никола; Ковачи – Св. Арханђел Михаило, Рођење Богородице и Св. Сава). Село Главати са сусједним селима Вишњева и Ковачи чине вишњевску парохију.

*Његово Високо Преосвештенство
Митрополит Црногорско-приморски
Митрофан Бан*

Ваља посебно истаћи да је у селу Главати рођен гласовити црногорски Митрополит, Његово Високо Преосвештенство Митрофан Бан (1841 – 1920.). Емотивно везан за свој родни крај, крајем XIX и почетком XX вијека, помогао је обнову цркве Св. Ђорђа, којој је поклонио и нови иконостас – рад Василија Ђиновског. Такође је, након обнове у XIX вијеку, године 1898., поклонио нови иконостас и цркви Св. Николе, као и једно звоно за, како наводи, „славу Божју и за душе мојијех ујака Стијепа и Пера Бајковића“.

Историјска прошлост комплетног грбљског подручја нам открива колико је ова регија у тешким и бурним временима одолијевала налетима разних цивилизација, успијевајући да очува и одржи свој културни и вјерски идентитет. Зато, Грбљ данас представља ријетко богато извориште за научно промишљање и проучавање кад је ријеч о области историје, археологије, историје умјетности, етнологије, упоредне религије, лингвистике и сл.

Савина Главца

О СЕЛУ ГЛАВАТИ

Село Главати је једно од 20 грбљаских села које је смјештено у Петоселици Кнежевине Бојковића – Доњи Грбљ.

О поријеклу назива „Главати“ постоји више верзија, а највјеродостојнија је она која говори да потиче од истоимене „каторске обитељи“ (ИСК. 18.24). Слично наводи и Илија Синдик који каже да се Никола Главати (Nikola Glavatis) наводи у Катастру Грбља за 1430. годину, као власник земље у Доњем Грбљу (СИК, 28). Сава Накићеновић то условно прихвата и додаје да су Главати код Прчња добили име по истој овој породици (СНБ, 547).

У Главатима живе сљедећа братства: Суботићи, Дамјановићи, Тичићи, Круте, Бајковићи, Митровићи, Ђуровићи, Вујичићи, Љубановићи, Пејовићи, Калуђеровићи и Бани, и сви су православне вјероисповјести.

Још су у Главатима живјели: Јањићи, Радоњићи и Ђурановићи.

Суботићи славе Аранђеловдан, а прислужба им је Прољећни Никољдан. Пејовићи и Ђуровићи славе Св. Вартоломеја као Крсну славу, а прислужба им је Ђурђевдан. Крсна слава Бана и Калуђеровића је Шћепандан, прислужба Ђурђевдан. Остала братства славе Шћепандан као Крсну славу, а прислужба им је Никољдан, Прољећни.

У Главатима се налазе цркве:

- Св. Николе, која је била саборна црква за Петоселицу, данас је сахрањена.
- Св. Ђорђа, која је заједничка сахрањена црква села Главати и Вишњева.
- Св. Саве, на Савиној Главици, која је саборна црква Петоселице и Доњег Грбља.

На „Савиној Главици“, поред цркве, још су се налазиле „Стара школа“ (1850 – 1910) и „Нова школа“ (1910 – 1979).

Црква Светог Николе – Главати, Доњи Грбљ

Црква Светог Ђорђа – Главати, Доњи Грбљ

„Стара школа“, касније „Задруга“, свједочи о првим облицима удруженог задругарства и оснивања штедионице која је служила за кредитирање домаћинстава са циљем унапређења и осавременивања земљорадње. То је подразумијевало набавку расне стоке, квалитетнијих садница маслине, воћака и винове лозе, као и алата и оруђа за рад.

Оснивачи задруге и штедионице били су угледни домаћини из Петоселице са попом Ивом Микијељем као покретачем овог изузетно значајног удружења. Слободно се може рећи да су то били праве претече свих каснијих задругарстава у Боки Которској.

За Савину Главицу није претјерано рећи да је то колијевка наше духовности, културе и писмености. То је култно мјесто гдје су се у прошлости Грбљани окупљали, склапали познанства и пријатељства, вршили многе умире међу братствима и појединцима, и доносили значајне договоре и одлуке.

У катастрофалном земљотресу 1979. године, који је захватио цијело Црногорско приморје, село Главати је од свих грбальских села највише страдало. Порушене су цркве, домови и куће, бистјерне, гувна, помоћни објекти, путеви и остала инфраструктура. То су били довољни разлози да се сељани измјесте на неке друге локације. Највећи број домаћинстава се настанио у Главатским Кућицама, што је данас у суштини село Главати. На дан земљотреса у Главатима је било 32 дома и 112 душа.

Црква Св. Ђорђа је освештана 2005. год., послје обнове за коју су посебно заслужна браћа Жарко и Марко Калуђеровић. Исту цркву је још 1904. год. обновио и надоградио Његово Високо Преосвештенство Митрополит Митрофан Бан.

Црква Св. Николе је обновљена 2011. год. и опремљена свим неопходним инвентаром за богослужење. Садашња црква је подигнута на темељима старе цркве из 1757. год.

Као и „стару цркву“ и „нову цркву“ градили су сељани тешко зарађеним новцем у печалби или надничењем и кулучењем, не жалећи труда и рада да би својим потомцима оставили овај велелепни споменик на што смо им захвални и поносни на њих. Овако обновљена и санирана црква је само симболичан допринос у смислу захвалности нашим прецима, а уједно и поклон нашем потомству, да их подсећа на обавезу да чувају и поштују ову светињу. Такође, нека знају да су на овим просторима кроз прошлост и бурна времена живјели неки добри и племенити људи који су знали да очувају обичаје, вјеру, духовност и културу. Хвала им.

Владимир Тичић
Главати, маја 2011. године

Црква Светог Николе, након обнове 2011. године

О ЦРКВИ СВЕТОГ НИКОЛЕ

Сеоске цркве се обично граде на истакнутим положајима, са дивним и широким погледом на околину. Истовремено су служиле и као зборна мјеста сељана гдје су се окупљали како за вријеме сахрана, тако и у данима свечаности.

Црква Св. Николе је подигнута на благој заравни сјеверне падине села Главати. Како наводи М. Црногорчевић (Цркве у Грбљу, Задар 1902.): „Првобитна црква била је малена, живописом украшена. Живописао је Данил Димитријевић, благословом митрополита Саве и Василија Петровића-Његоша 1757. г., а настојањем кнеза Воина Бојковића, Ива Бајковића и ондашњег пароха попа Јова“. Такође, исти аутор износи да је свештенику ове цркве Илији Бајковићу синђелију дао митрополит Петар I. Петровић Његош, те да је из Главата родом Батрић Бајковић, који је погинуо као барјактар на Цареву Лазу са 70 Грбљана 1712. г.

Црква Светог Николе, прије земљотреса 1979. године

У Шематизму за 1884. годину, наилазимо на сљедеће податке: „Више прочелних врата ове малене, али укусно саграђене и изнутра по зидовима св. сликама изображене црквице, има подуљи, са многијех скраћеница веома замршен натпис, што га је и због порубаног клака мучно свуда прочитати. Колико сам га могао помњиво проучити, види се да је живописана благословом владика Скендерије, Црнегоре, и Приморја Саве и Василија г. 1757. трудом и настојањем Ива Бајковића и кнеза Воина Бојковића и попа Јова Тичића и још по имену неколико домаћина сељана, а да ју је живописао зограф Данил Димитријевић. За породицу ову Димитријевића веле, да је пореклом из Рисна.

Икона Светог Николе са иконостаса цркве Светог Николе, Главати, 1898. година

Пошто су многи из ове куће, пак и свештеника, до недавнога доба бавили се на жалост доста грубим иконописањем по црквама у Боки и Црнојгори, хоће да кажу, да је у старије доба један из те породице зограф прозвао се Рафаиловић, као тобоже да су наследници у сликарству гласовитог талијанскога сликара Рафаела, премда ми то не вјерујемо. (Поп Нико Тичић, парох вишњички).“

С обзиром на бројност цркава посвећених Св. Николи у Грбљу (Луштица, Љешевићи, Кубаси, Кримовица, Братешић, Пелиново, Главати), можемо закључити да је на овом простору култ овог светитеља био веома изражен. Познато је да се Св. Никола сматра заштитником помораца и путника од несрећа на мору, те је, самим тим, природно да је у области Грбља, Боке Которске и Паштровића, као приморских и рибарских крајева, посебно поштован.

Св. Никола, један од најслављенијих светитеља, слављен је и данас по цијелом свијету. Његова личност је обавијена тајном, тако да је многи историчари третирају као легендарну. Говори се да је живио у IV вијеку. Рођен је у малоазијском граду Патари у области Ликије, од хришћанских родитеља Теофана и Ноне. Добио је име Николас (на грчком: побједник народа). Као беба одбијао је да прими млијеко сриједом и петком.

У школи добија завидно образовање, прелази у свештенике, а убрзо постаје и епископ града и околине Мире у Ликији, тако да се често назива Св. Никола Мирликијски. Послије смрти родитеља раздавао је сву имовину сиротињи. Постоји низ легенди о његовом животу и чудима. Најприје се прославио као „скоропомоћник“, онај који брзо помаже онима који се даве. Једна од најпознатијих легенди о овом светитељу говори о чуду које се збило када је Св. Никола лађом пошао на ходочашће у Свету земљу. Лађа на којој је пловио је, одједном, била захваћена олујним невременом. Нагло је почела да тоне под ударима снажних таласа. Тада је Св. Никола запријетио таласима да се смире, а они га послушаше. Тако је кроз овај и низ других догађаја Св. Никола постао заштитник помораца и свих путника на мору, а његова слика – икона се може срести у готово свакој свјетској луци. У вријеме гоњења хришћана под Диоклецијаном и Максимилијаном, био је бачен у тамницу, гдје је наставио подучавати људе закону Божијем. Заштитник истине Божије, међу људима је био и заштитник правде.

У два маха спашавао је по три човјека од незаслужене смртне казне. Још за живота људи су га сматрали светитељем и призивали га у помоћ у мукама и биједи. Јављао се у сну и на јави и помагао онима који су га призивали. Самом својој појавом, доносио је утјеху, тишину и добру вољу људе. У старости се мало разболио и упокојио у Господу, гдје радостан у царству небеском, продужује да чини чудеса, и помаже вјернима. Такође се сматра и заштитником дјеце. У ликовној умјетности приказује се са омофором као епископ/бискуп, а најчешћи атрибути његове светости су: три кесе пуне златника, објешене за појас, или три кугле (знаци доброчинства), сидро или лађа у позадини (заштитник помораца) и дијете које му љуби руку (заштитник дјеце). Св. Никола је у Италији омиљен светац, а предање говори да се у Барију, у катедралној цркви Св. Николе чувају мошти овог светитеља. Такође се у Русији сматра за главног светитеља заштитника. У граду Мири у Ликији се и упокојио 6. децембра (19. децембра по новом календару) 343. године. Под најездом Муслимана, 1087. године, народ је склонио његове свете мошти у Бари, у Италију.

Пренос моштију је извршен по чудесном сновиђењу једног христољубивог, побожног и праведног монаха, коме се јавио Свети Никола и рекао да се његове мошти пренесу у Бари, који је у то вријеме био под православним патријархом. Како је речено тако је учињено. Приликом преноса светих моштију, десила су се многа чуда. Исцијелише се болесни, хроми и слијепи, глуви и бесомучни. Та чуда и чудесна исцијељења дешавају се и дан данас. Зато многи хришћански ходочасници из разних крајева свијета долазе у град Бари на поклоњење чудесним моштима и кивоту светитеља Николе. Код нас овај дан представља спомен на дан када је свети Никола повратио вид слијепом српском краљу, Светом Стефану Дечанском (9. маја по старом, а 22. маја по новом календару).

Наиме, првобитни иконостас је цркви поконио Високо Преосвештени Митрополит Митрофан Бан, године 1898. о чему говори сачувани натпис: **ОВАЈ ИКОНОСТАС ХРАМУ СВЕТОГ НИКОЛАЈА У ГЛАВАТИМА МЈЕСТУ СВОГ РОЂЕЊА ПРИДОЖИ ЊЕГОВО ПРЕОСВЕШТЕНСТВО МИТРОПОДИТ ЦРНОГОРСКИ ГО. МИТРОФАН БАН 1898.** На жалост, иконостас, као и црква тешко су оштећени у катастрофалном земљотресу који је погодио Црногорско приморје 1979. године.

Дрвена конструкција је уништена, а одређен број вриједних икона спасен и однесен на конзервацију. Нову иконостасну конструкцију израдио је г-дин Никица Ђуришић из Кртола. Иконостас цркве Св. Николе припада типу високих иконостасних преграда. Састоји се од три зоне са стубићима који уоквирују иконе рађене у техници уље на платну.

Ентеријер цркве Светог Николе, иконостас, 1898. година

Црква Светог Николе после обнове, 2011. године

У средишту прве зоне налазе се Царске двери са уобичајеном представом Благовијести које чине иконе са попрсјима Св. Арханђела Гаврила и Богородице.

Лијево од Царских двери налази се престопа икона Богородице са Христом, на којој је Богородица представљена у пуној фигури, достојанственог израза у полупрофилу, како сједи на престоу и на рукама носи Христа младенца, који благосиља.

Десно од Царских двери се налази престопа икона са представом Исуса Христа, који у цијелој фигури, фронтално окренут, такође сједи на престоу, и благосиља.

На лијевим, бочним дверима представљена су двојна попрсја јеванђелиста Св. Јована и Св. Луке, а на десним Св. Марка и Св. Матеја.

Богородица са Христом, иконостас, 1898. година

Између прве и друге зоне налази се ктиторски натпис Високо Преосвештеног Митрополита Митрофана Бана. У другој зони централно мјесто изнад Царских двери заузима икона са представом Васкрсења Господњег окруженог са дванаест четвртастих поља у којима су представљене сцене из Христовог и Богородичиног живота.

Лијево од ове иконе налази се икона са представом Св. Петра у цијелој, стојећој фигури, а поред њега, једна изнад друге, четвртасте иконе са попрсјима-портретима Св. царице Јелене и Св. Николе.

Прије конзервације   У току конзервације   Послије конзервације
Икона Светог Петра, иконостас

Христос, иконостас, 1898. година

Десно од централне иконе налази се икона са представом Св. Павла у цијелој, стојећој фигури, док се поред ње налазе, симетрично са лијевој страном, једна изнад друге, четвртасте иконе са попрсјима-портретима Св. Александра Невског и Св. Марије Магдалене.

Иконе са представом Светог Александра Невског и Свете Марије Магдалене, 1898. година

Трећу зону иконостаса чини Крст са Распећем испод којег су у рапидама иконе са представом Богородице, лијево, и Св. Јована Богослова, десно. За иконе у трећој зони се претпоставља да их је крајем XIX вијека урадио сликар-иконописац Василије Ђиновски, који се школовао у Русији, а, за вријеме владавине књаза Николе I Петровића Његоша, осликао иконостасе бројних цркава у Црној Гори.

Због видљиве стилске различитости, а и како нам открива у свом животопису митрополит Митрофан Бан, остале поменуте иконе су поријеклом из Карлових Вари, одакле су као поклон преузете и поклоњене цркви Св. Николе у Главатима. Карактерише их утицај неокласицистичких и романтичарских европских стилских струјања која су у наше крајеве долазила, углавном, преко Русије. О набавци ових икона Митрополит Митрофан Бан наводи: „У Карлсбаду, видио сам да је неколико икона од старе цркве, код руског онамо свештеника, стојало без употребе. Те иконе ја сам свештенику Николају Апраксину заискао и, на моју молбу, дао их је, које сам ја донио и даровао их цркви светога Николаја у Главате. Пошто сам видио да сељани у Главате нијесу у стању били поправити иконостас за исту цркву св. Николе, у коме би се ове иконе умјестиле, то ја сам се погодио са Ником Јакетиним Мргудовићем да ми, за исту цркву, направи иконостас од ариша за цијену од 500 круна“ (Животопис или успомене из живота Митрофана Бана, Цетиње 1991.).

Икона Васкресења Господњег са представама из живота Христа и Богородице, иконостас, 1898. година

Икона Светог Николе, црква Светог Николе, 1897. године

Недостајућих пет икона са представама Тајне Вечере, Химне Богородици, Св. Архиђакона Стефана, Св. Арханђела Михаила и Св. Вартоломеја, надопуњено је новим које су 2011. г. осликали браћа Зечевић, Иван – иконописац и Новица – академски сликар из Херцег Новог.

Ризница цркве чува икону повећих димензија са ликом Св. Николе. Икона је рад мајстора-сликара који је оставио свој потпис са годином 1897. као годином израде у доњем десном углу. Због нечиткости, потпис још увијек није могуће дешифровати. Такође, на десној страни, у доњем дијелу, наведени су донатори ове иконе: С. Крута, В. Љубановић, М. Бан, С. Пејовић, С. Бајковић и В. Крута.

Св. Никола је представљен како сједи на престолу, одјева у свечану епископску одежду са круном на глави. Строгог израза лица, у лијевој руци држи јеванђеље, а десном благосиља. Светитељ је приказан фронтално, на тамној позадини, са крупнијим инсигнијама црвене боје око главе. Изнад главе, у омањим свијетлећим лимбовима представљени су Христос са лијеве и Богородица са десне стране.

Синђелија попа Илије Бајковића из 1797. године (указ Петра I Петровића Његоша)

У ризници цркве Св. Николе чува се још и Епископска диплома Митрофана Бана из 1895. године, Синђелија попа Илије Бајковића из 1797. године (указ Петра I Петровића Његоша), Посни триот, кожни омот, штампан у Русији у 17. вијеку, звоно поклон Сава Лазова Круте 1896. године ливено у ливници у Италији и сребрни крст филигрански рађен у Турској у 17. вијеку.

Сребрни крст филигрански рађен у Турској у 17. вијеку

Звоно – поклон Лаза Савова Круте из 1896. године

Посни триот

Према својим културно-историјским и духовним вриједностима, овај непокретни споменик културе са својим покретним споменичким фондом има неоспоран значај који превазилази регију у којој се налази. Недовољно проучен, као и бројне друге грбальске цркве, још увијек чека детаљнију научну обраду и културну валоризацију какву неупитно заслужује.

Луција Јелушић Ђурашковић

Прочеље цркве Светог Николе
послије обнове, 2011. година

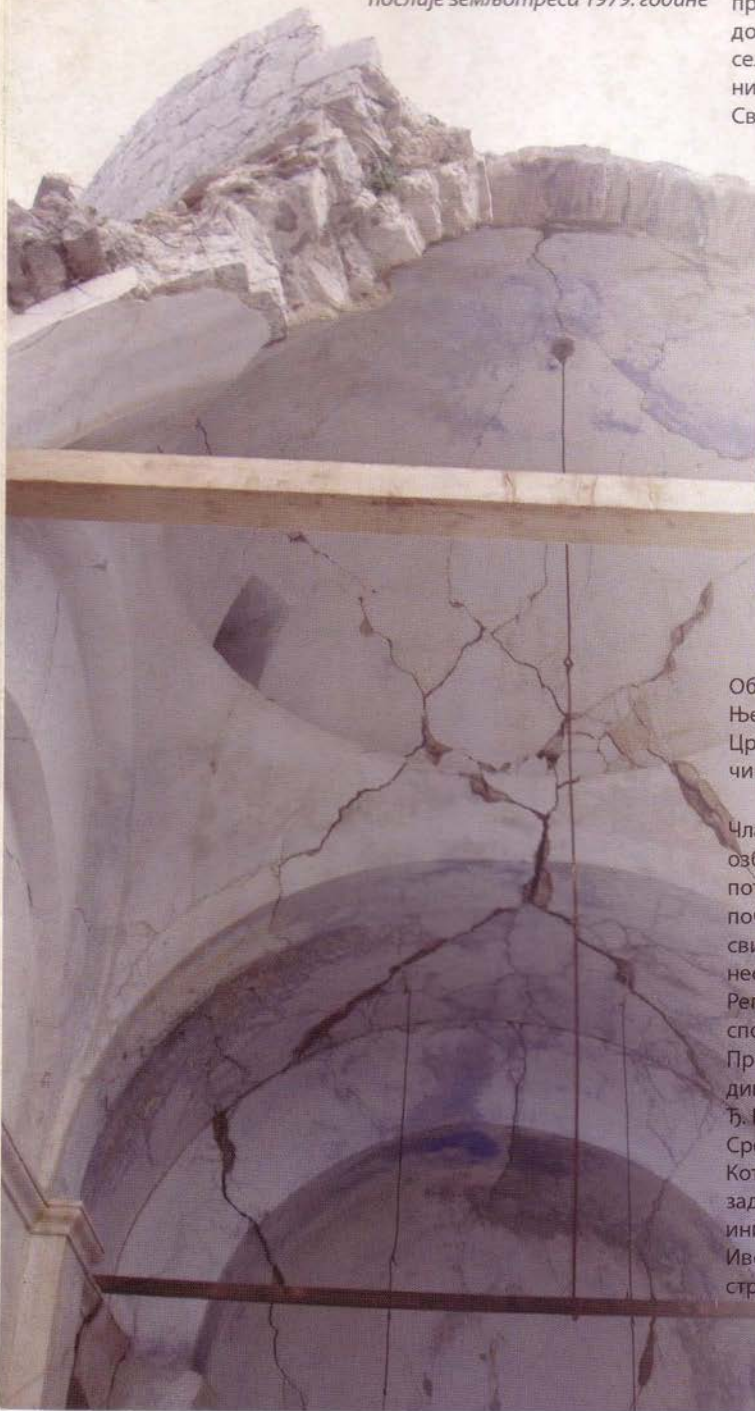

ОБНОВА ЦРКВЕ И ИКОНОСТАСА

Црква Светог Николе, детаљ ентеријера,
послије земљотреса 1979. године

Априлски земљотрес 1979. године је, као мало гдје на Црногорском приморју, оставио пустош на подручју бројних грбальских села. Многи домови су порушени, а њихови власници су се рађе одређивали за селидбу него за обнову. Поједина села, попут Главата, скоро да више немају нити једног становника. Можда ће новоудахнути живот обновљених цркава Св. Ђорђа и Св. Николе повратити живот у овај питоми и знаменити крај.

Прочеље, послје земљотреса

Детаљ ентеријера са оштећеном иконостасном преградом

Обнова цркве трајала је 10 година (2001 – 2011). С благословом Његовог Високог Преосвештенства, Господина Амфилохија Митрополита Црногорско–приморског, конституисан је Одбор за обнову храма који је чинило 15. чланова.

Чланови Одбора су са крајњом озбиљношћу приступили свим потребним радњама за легални почетак радова. Урађен је Пројекат са свим потребним елементима за неометан рад. Пројекат је израдио Регионални завод за заштиту споменика културе – Котор. Аутори Пројекта су др Жељка Д. Радовановић, дипл. инг. грађ. из Подгорице, Јовица Ђ. Радовановић, дипл. инг. грађ. и техн. Сретен Јелушић, радник РЗЗЗСК из Котора. За архитектуру је била задужена мр Зорица Чубровић, дипл. инг. арх. Надзор радова је водио г-дин Иво Вукадиновић, виши грађевински стручњак из Котора.

**ПРАВОСЛАВНИ МИТРОПОЛИТ
ЦРНОГОРСКО - ПРИМОРСКИ**

19200 Цетиње, Црква Светог Николе
Телефон: 088-32-221
Факс: 088-32-193
www.mtpcpcg.me

23
2018-2018

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА ОПШТИНА ГРБАЉСКА
Г.Р.В.А.Љ

Свакиког Уставу Српске Православне Цркве чл.108, а на предлог митрополита
цркве и црквеног надзора донесена одлука

ОДЛУКА У

Повијестици за извођење Црквеног Одбора за обнову храма Св.Николе у
Сваколик - Грбаљ, својоме мисле:

1. Владислав Татић, председник
2. Драган Суботић, секретар
3. Јован Радовић, благочини
4. Ђорђе Радовић, благочини
5. Зоран Радовић, члан
6. Тато Ђукић, члан
7. Драган Радовић, члан
8. Иво Радовић, члан
9. Јован Радовић, члан
10. Јован Радовић, члан
11. Јован Радовић, члан
12. Коста Радовић, члан
13. Зоран Радовић, члан
14. Милош Суботић, члан
15. председник Јован Крстић, секретар

Одбор је дужан да извршава о свим материјално финансијским везаним
решиеним питањима ЕУО Митрополије.

С. Амфилохиј, Митрополит
ПРАВОСЛАВНИ МИТРОПОЛИТ
ЦРНОГОРСКО-ПРИМОРСКИ

Митрополит

Од пет понуда извођача, најповољнија је била г-дина Андрије Томашевића из Кртола.

Радови су подразумевали спровођење санационих захвата у складу са пројектом, затим реконструкцију оштећеног дијела куполе каменом исте врсте и обраде као на сачуваним дјеловима, реконструкцију кровног вијенца на мјестима оштећења, као и покривање крова каналицом. У свим радовима настојало се да се у највећој мјери очува оригинално ткиво грађевине.

Надзор за ентеријер, иконостас и иконе водила је мр Јасминка Гргуревић, сликар-конзерватор из РЗЗСК – Котор.

Дрвену иконостасну преграду је израдио г-дин Никица Ђуришић из Кртола.

Постојеће, старе иконе рестаурирали су радници РЗЗСК из Котора, а нове, недостајуће иконе осликали су сликари, браћа Зечевић, Иван – иконописац и Новица – академски сликар из Херцег Новог.

Црква Светог Николе, прочеље, у току обнове (2001 – 2011)

Кровна конструкција апсиде, у току обнове (2001 – 2011)

Детаљ са куполом, у току обнове (2001 – 2011)

Прочеље, у току обнове

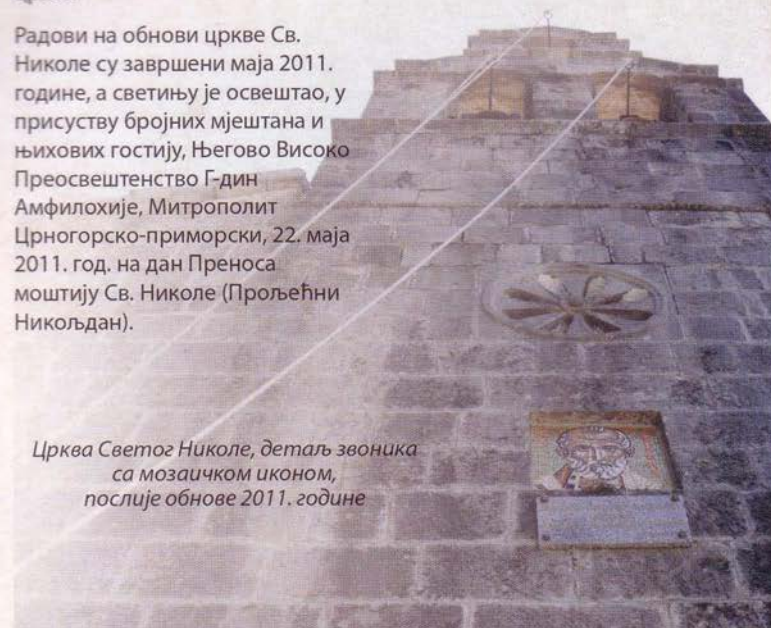

Детаљ са апсидом, послје обнове 2011. године

Прилазни пут од локалног пута до цркве и гробља изграђен је 1970. г. личним средствима Петра Суботића, Мила Тичића и Рада Дамјановића за прилаз до својих кућа. Земљу за пролаз пута даровале су породице пок. Ђура Суботића, Душан Суботић, Марко Суботић, Мирко Суботић, г-ђа Драгица Јанковић, као и браћа Иво, Марко, Стево, Никола и Ненад Дамјановић. Раде Дамјановић, Мило Тичић и Мирко Суботић су купили од пок. Драге Митровић парцелу земље преко које највећим дијелом пролази пут. Пут представља приватну својину за потребе наведених породица. Њихове потомке радује што ће исти пут моћи користити и други сељани за прилаз цркви.

Радови на обнови цркве Св. Николе су завршени маја 2011. године, а светињу је освештао, у присуству бројних мјештана и њихових гостију, Његово Високо Преосвештенство Г-дин Амфилохије, Митрополит Црногорско-приморски, 22. маја 2011. год. на дан Преноса моштију Св. Николе (Прољећни Никољдан).

Црква Светог Николе, детаљ звоника са мозаичком иконом, послје обнове 2011. године

ПОКЛОНИ МАНАСТИРА

- МАНАСТИР РУСТОВО / ИГУМАНИЈА МАТИ СИНКЛИТИКИЈА, поклонили цркви: станоцеливајући крст, посуду за жито са бокалчићем за вино, чирак за славску свијећу, икону Господа за проскомидију, икону Богородице за олтар, икону са представом „Ваведење“, икону са представом „Вазнесење“, икону Владимирске Богородице, целивајућу икону Св. Николе, икону Св. Марка, икону са представом „Цвијети“, кондаке и тропаре, минеје за Св. Ниолу, часослов, одговарања за литургију;
- МАНАСТИР ДУЉЕВО / ИГУМАНИЈА МАТИ АНГЕЛИНА, поклонили цркви: комплет шнајдерских радова са материјалом (за часну трпезу, 3. ком. завјеса за двери, за проскомидију, за целивајућу икону, за наслон за читанје јеванђеља), кандило за проскомидију, дарце за проскомидију, 2 паковања брикета, тамјан, православни молитвеник, служевник, псалтир, зборник, апостол;
- МАНАСТИР ПОДОСТРОГ У ПОДМАИНАМА / ИГУМАН ОТАЦ РАФАИЛ, поклонили цркви: јеванђеље, комплет за Свето причешће (дискос, путир, кашичица, копље, губа, звјездица), чираке (2.ком.) за Св. Престо, кандило, посуду за топлоту;
- МАНАСТИР СТАЊЕВИЋИ / ИГУМАН ОТАЦ ЈЕФРЕМ, поклонили цркви: чирак, кадионицу, кандила за иконостас, лустер за олтар;
- МАНАСТИР СВ. АРХАНЂЕЛА МИХАИЛА – ПРЕВЛАКА / ИГУМАН ОТАЦ БЕНЕДИКТ, поклонили цркви: viseће кандило, псалтир, брикете, тамјан.

СПИСОК ДАРОДАВАОЦА, ДОНАТОРА И ДОБРОТВОРА ХРАМА

- Г-дин Лазо Бајковић и његова супруга г-ђа Крсте завјетовали су имовину цркви Св. Николе, тестаментом којег је сачинио Архиепископски намјесник бокопаторски: протојереј-ставрофор Момчило Кривокапић. У знак поштовања и захвалности њиховог лика и дјела израђена је рељефна слика у бронзи, која ће бити изложена у цркви, рад академског сликара, професора Драга Ивановића из Београда;

- Г-ђица Саша Бајковић, даривала цркву за срећну будућност ње и њене породице;
- Браћа Душан и Дејан Бан, потомци Његовог Високог Преосвештенства, Митрополита Митрофана Бана, донирали су иконостасну преграду, као замјену за стари иконостас који је донирао њихов поменути предак, 1898.год.;
- Г-дин Саво Дамјановић, донирао је конзерваторске радове и рестаурацију икона на иконостасу, као и израду нових, недостајућих икона које су осликали умјетници браћа Зечевић из Херцег-Новог. Такође, г-дин Саво Дамјановић је поклонио доводни подземни електрични кабал, као и рефлекторе са сензорима;
- Господа: Вуко Крута, Душан Тичић и Војин Бајковић донирали су три звона која су изливена у ливници „Кременовић“ у Тополи;
- Г-дин Митар Дамјановић је даровао цркви једну парцелу земље;
- Г-дин Јован Ђуровић, донирао је израду дрвенарије, врата и прозора, које је израдио г-дин Никола Ђуришић из Кртола.
- Браћа Андреј и Милан Тичић, донирали су икону Св. Николе у мозаику, изнад улазних врата. Мозаичка икона је рад академског сликара, професора Драгана Вукићевића из Београда;
- Браћа Иво и Косто Љубановић, донирали су два месингана свијећњака;
- Браћа Царевићи – фирма „Царинвест“, испоручили су потребне количине шљунка и пијеска;
- Г-дин Андрија Томашевић са синовима, израдио је и приложио бистијерну за воду;
- Г-дин Милан Петровић из Кртола, поклонио је пило за каменицу уз бистијерну;
- Г-дин Игор Пејовић, обавио је електро-инсталатерске и друге занатске радове;
- Г-дин Драган Микијељ је донирао литију;
- Потомци пок. Мила Дамјановића, донирали су полијелеј и осталу расвјету;
- Г-дин Лазар Видовић, донирао видео-надзор;
- Г-ђа Луција Јелушић Ђурашковић, помогла израду текста за публикацију;
- Г-ђица Јелена Рађеновић, помогла штампање и припрему пропратног материјала;
- Г-дин Марко Кентера, помогао штампање и припрему пропратног материјала;
- Г-дин Немања Куљача, помогао штампање и припрему пропратног материјала;
- Г-дин Маринко Лугоња, помогао дизајн и припрему пропратног материјала;
- Г-дин Славен Вилус, помогао израду фотографија и припрему пропратног материјала;

ПРИЛОЖНИЦИ У НОВЦУ

1. Александар Тичић
2. Саво Калуђеровић
3. Жарко Калуђеровић
4. Марко Калуђеровић
5. Јован Ђуровић
6. Саво Дамјановић
7. Душан Тичић
8. Вуко Крута
9. Небојша Крута
10. Перко Вујичић
11. Ђуро Бајковић
12. Нико Тичић
13. Владимир Тичић
14. Ђорђе Б. Бан
15. Илко Крута
16. Предраг Крута
17. Војин Бајковић
18. Ивана Вујичић
19. Драгица Јанковић
20. Владо Дамјановић
21. Блажо Дамјановић
22. Вјера Филиповић
23. Поп Јово Бајковић
24. Миливој Пејовић
25. Милка Станковић
26. Зоран Крута
27. Ђорђе В. Бан
28. Душан Суботић
29. Бранко Тичић
30. Иво Љубановић
31. Косто Љубановић
32. Мирко Суботић
33. Божидар Пејовић
34. Иво Дамјановић
35. Марко Дамјановић
36. Ненад Дамјановић
37. Никола Дамјановић
38. Горан Б. Крута
39. Петар В. Поповић
40. Срето Дамјановић
41. Петар М. Пејовић
42. Слободан Тичић
43. Гојко Божовић
44. Дејан Камилић
45. Бранко Крута
46. Нико Крута
47. Драган Суботић
48. Владо Бајковић
49. Лазо Пејовић
50. Марко Суботић
51. Ђуро Тичић
52. Пеђа Станковић
53. Иво Р. Бајковић
54. Душан М. Бајковић
55. Ратко Будимир
56. Никола Ћетковић
57. Јованка Ђуровић
58. Љубица Живаљић Крута
59. Зоран Лазовић
60. Васо Пејовић
61. Благоје Радојичић
62. Ненад Вукшић
63. Владо Крута
64. Душан Крута
65. Раде Бајковић
66. Жељко Ћетковић
67. Жељко Масловар
68. Стеван Митровић
69. Бранко Н. Пејовић
70. Ђоко С. Пејовић
71. Јово Рашковић
72. Милош Томашевић
73. Љубо Вујовић
74. Боро Вукмировић
75. Љубица Крута
76. Даре Марић
77. Видо Глушчевић
78. Љубо Крута
79. Милош Крута
80. Бранко М. Ђурић
81. Нане Суботић
82. Милан Царевић
83. Ђуро Н. Пејовић
84. Драгослав Томић
85. Јово И. Бајковић
86. Митар Дамјановић
87. Игор Пејовић
88. Горан Б. Крута
89. Љубо Зеџ
90. Мишо Митровић
91. Јово Тичић
92. Милан П. Тичић
93. Лазар Р. Тичић
94. Мира Делоик
95. Радивоје Пима
96. Драгица Дрекаловић
97. Никола Пејовић
98. Горан С. Крута
99. Ђуро Крута
100. Мидоровић Јован
101. Саво Орловић
102. Душан Никлановић
103. Васо Крута
104. Милица Радановић
105. Даница Судимаџ
106. Петар И. Пејовић
107. Драган Ј. Бајковић
108. Дејан Д. Бајковић
109. Зоран С. Крута

ПРАВНА ЛИЦА КОЈА СУ ПОМАГАЛА САНАЦИЈУ ЦРКВЕ

- Влада Црне Горе
- СО Будва
- Дирекција за уређење и изградњу – Котор
- ПРО ВЛАДЕКС
- ЈП Водовод и канализација – Будва
- КИПС Д.О.О Подгорица
- „Медитеран рекламе“ – Будва
- „Меркур“- Будва
- „Службени лист“ – Будва
- НЕМЕЗИС – Хотел „Асторија“ ПГ
- Хотел „Монтенегро“
- ЈП Морско добро
- „Адриатик Експрес“ Будва
- Регионални водовод
- „СТАНГО“ Д.О.О.
- Јадрански сајам – Будва
- СО Котор
- ЈП „Паркинг сервис“ – Будва
- КСЈП Будва
- МЕКС
- Springer & Pletze (Hotel „Quin of Montenegro“)
- ЗИНК Д.О.О. Будва
- Комерцијална банка А.Д. Будва
- MAESTRAL TOURS Budva
- СУР „Парма“
- ТВ БУДВА
- CABLING Budva
- JUMEDIAMONT Podgorica
- Медитерански спортски центар Будва
- MONTENEGRO EXPRESS Budva
- РАФАИЛОВИЋ Д.О.О.
- ĐUROVIĆ CO.
- ВУЛАШ
- GUGI COMERCE
- ХТП „Будванска ривијера“ А.Д. Будва
- МИЛОЧЕР Д.Т.П.

ЦРКВА СВ. НИКОЛЕ

ГЛАВАТИ

ДОЊИ ГРБАЉ, КОТОР

Издавач:

ОДБОР ЗА ОБНОВУ ЦРКВЕ СВ. НИКОЛЕ,
СЕЛО ГЛАВАТИ (ДОЊИ ГРБАЉ)

Приредила:

ЛУЦИЈА ЈЕЛУШИЋ ЂУРАШКОВИЋ

Текст:

ЛУЦИЈА ЈЕЛУШИЋ ЂУРАШКОВИЋ, ВЛАДИМИР ТИЧИЋ

Техничка обрада:

НЕМАЊА КУЉАЧА

Фотографија:

СЛАВЕН ВИЛУС

РЕГИОНАЛНИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ, КОТОР

Дизајн и компјутерска обрада:

МАРИНКО ЛУГОЊА

Штампа:

ШТАМПАРИЈА "УЛТРА КОЛОУР"
Будва

Тираж:

500

